

ارزیابی تنوع ژنتیکی و پتانسیل اصلاحی یونجه یکساله مرتعی گونه *Medicago orbicularis* در رابطه با صفت مقاومت به خشکی

سید محمد رضا مظلومی^{۱*}، حسن پاک نیت^۲، محمد جعفر بحرانی^۲، اسماعیل ابراهیمی^۲

*E-mail: mazloomi.smr1@Gmail.com

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد اصلاح نباتات دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز

۲- به ترتیب دانشیار، استاد و استادیار دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز

چکیده

در این تحقیق ویژگی ها و تنوع ژنتیکی در یونجه یکساله گونه *Medicago orbicularis* که توسط مرتع داران به صورت دیم در مراتع کشت می شود، جهت بررسی پتانسیل اصلاحی موجود در رابطه با صفت مقاومت به خشکی مورد مطالعه قرار گرفت. ۷۵ غلاف (ژنوتیپ) از این گونه کشت شد و تیمارهای خشکی که شامل دو برابر کردن دور آبیاری بود بر مزرعه اعمال شد تا حدی که حداقل ۵۰ درصد ژنوتیپ ها حذف شوند. به ازای هر ۴ ردیف یونجه یکساله یک ردیف یونجه زراعی رقم همدانی به عنوان شاهد کشت شد. جهت آزمون یکنواختی شرایط مزرعه، کل مزرعه به ۶ کرت فرضی ۲ در ۲ متر تقسیم شد و از طریق مقایسه ی میانگین عملکرد رقم شاهد در هر کرت فرضی، شرایط در ۴ کرت در سطح ۹۹ درصد یکنواخت تشخیص داده شد. به عنوان شاخصی از تنوع ژنتیکی موجود در توده، واریانس ژنتیکی مربوط به صفت عملکرد بذر (غلاف) در کرت هایی که شرایط یکنواختی داشتند، محاسبه شد. این بررسی نشان داد که توده مورد استفاده توسط مرتع داران دارای تنوع بسیار زیادی در صفت مقاومت به خشکی می باشد و به این دلیل که این گیاه، گیاهی خودگشن و دیپلوئید است بنابر نظریه لینه خالص یوهانسن، این تنوع به راحتی می تواند در جهت کاهش اثرات خشکسالی در مراتع، مورد استفاده اصلاحگران قرار گیرد و منجر به معرفی ارقام تجاری مقاوم به خشکی گردد. در این پژوهش ۳ ژنوتیپ مقاوم به خشکی، دارای عملکرد و عملکرد بذر بالا برای مطالعات دقیقتر در نسل های بعدی مورد انتخاب قرار گرفتند.

واژه های کلیدی: انتخاب، پتانسیل اصلاحی، تنوع ژنتیکی، مقاومت به خشکی